

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z wniosku Zakład Handlu i Usług J. s.c. J. S. i E. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
z udziałem zainteresowanych: A. B., A. R., Z. G., D. C. i N. P.
o ubezpieczenie i składki,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 stycznia 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 lipca 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 10 lipca 2015 r. oddalił apelację J. S. i E. S. - wspólników spółki cywilnej Zakład Handlu i Usług J. s.c. w B. (dalej ZHU J.) od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. z dnia 16 lipca 2014 r. oddalającego odwołanie ZHU J. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 9 kwietnia 2014 r. stwierdzających, że zainteresowani: N. P., A. B., A. R., Z. G. i D. C. podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym – emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu z tytułu wykonywania pracy na rzecz ZHU J. na podstawie umowy zlecenia w wyszczególnionych w decyzjach okresach (pkt II wyroku).

Sądy obu instancji *meriti* uznały, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż sporne umowy, mimo nazwania ich umowami o dzieło, faktycznie były umowami o świadczenie usług, których przedmiotem było wykonanie prac remontowo-budowlanych i sprzątanie pomieszczeń. Określenie przedmiotu tych umów, wskazujące na sposób ich realizacji, daje podstawy do twierdzenia, że faktycznym zamiarem stron nie było w istocie zawarcie umów o dzieło, ale osiąganie kolejno wyznaczanych rezultatów, będących wynikiem cyklicznego i starannego wykonywania umówionych czynności charakterystycznych dla umów o świadczenie usług. Zlecone zainteresowanej A. B. prace gipsowania, szpachlowania i malowania pomieszczeń socjalnych nie zostały przez strony oznaczone na tyle w indywidualizowany sposób, aby można je postrzegać jako dzieło w rozumieniu art. 627 k.c. Nie wskazano bowiem choćby miejsca, zakresu czy sposobu wykonania tych prac. Za dzieło nie można uznać także prac wykonywanych przez zainteresowanych N. P. i D. C., polegających na sprzątaniu pomieszczeń i myciu okien, ponieważ są to typowe czynności starannego działania, powtarzalne, wykonywane cyklicznie, które nie przynoszą rezultatu w postaci dzieła w rozumieniu art. 627 k.c. Umowy o analogicznej treści były zawierane co miesiąc, co oznacza, że ich przedmiotem było stałe utrzymanie porządku w określonych obiektach, a nie oczyszczenie określonych pomieszczeń z konkretnych zanieczyszczeń. Stan w postaci uprzątnięcia określonych pomieszczeń nie jest możliwy do weryfikacji w oparciu o jednostki metryczne, czy też przez porównanie z istniejącym wzorem, z wykorzystaniem planów, rysunków lub przez opis. Podobnie przedmiotem umów z zainteresowanymi A. R. i Z. G., określonym jako wykonanie określonych prac remontowo-budowlanych, nie był jakiś konkretny finalny efekt. Umowy te opisywały tylko rodzaj powierzonych czynności, które stanowiły fragment prac będących częścią większego zlecenia, którego wykonania zobowiązał się ZHU J. i nie były dziełem, które zainteresowani samodzielnie dostarcziliby na indywidualne zamówienie. Zainteresowani zostali zatrudnieni w celu uzupełnienia kadry pracowniczej odwołujących się w celu terminowego wykonania zlecenia przyjętego przez spółkę. Zainteresowani wykonywali fragment większych prac, które realizowało kilka osób. Często ich praca stanowiła jedynie wykończenie przygotowanych wcześniej przez innych pracowników prac. W konsekwencji Sądy

orzekające przyjęły, że sporne umowy zawarte przez ZHU J. z zainteresowanymi zawierały cechy konstytutywne umów o świadczenie usług, a nie umów o dzieło.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł ZHU J. zaskarżając go w części oddalającej apelację (pkt II wyroku) i wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w tym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu wraz z rozstrzygnięciem o kosztach procesu za obie instancje oraz za postępowanie przed Sądem Najwyższym.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawach naruszenia przepisów prawa materialnego tj.: 1) art. 65 § 2 w związku z art. 353¹ k.c. przez niewłaściwe zastosowanie, 2) art. 750 k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, 3) art. 627 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie, 4) art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.) przez niewłaściwe zastosowanie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono występowaniem istotnych zagadnień prawnych:

1) czy umowa, w której przedmiotem świadczenia jednej ze stron jest osiągnięcie określonego rezultatu, nie mającego jednak cech oznaczonego dzieła w rozumieniu art. 627 k.c., może być zakwalifikowana do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami i do których stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.), czy też w świetle treści art. 353¹ k.c. może ona zostać uznana za umowę nienazwaną, która tak dalece przypomina umowę nazwaną — umowę o dzieło, że należy do niej, w kwestiach nieuregulowanych, stosować przepisy o umowie o dzieło, a w konsekwencji nie może być ona uznana za umowę o świadczenie usług,

2) czy, w przypadku uznania, że umowa, w której przedmiotem świadczenia jednej ze stron jest osiągnięcie określonego rezultatu, nie mającego jednak cech oznaczonego dzieła w rozumieniu art. 627 k.c. jest umową nienazwaną, która tak dalece przypomina umowę nazwaną - umowę o dzieło, że należy do niej, w kwestiach nieuregulowanych stosować przepisy o umowie o dzieło, to umowa taka w świetle treści art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń

społecznych stanowi tytuł do objęcia ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym oraz wypadkowym.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o oddalenie skargi oraz o zasądzenie od skarżącego na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Dla przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego konieczne jest przedstawienie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 września

2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950, czy z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307). Jednocześnie zagadnienie prawne powinno być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571). Chodzi więc o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną stanowiącą podstawę wydania zaskarżonego wyroku. Musi więc ono pozostawać w związku ze sprawą (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 24 lutego 2005 r., III PK 6/05, LEX nr 513003).

Przystawione w skardze zagadnienia prawne opierają się na założeniu, że przedmiotem spornych umów są świadczenia zmierzające do osiągnięcia określonego rezultatu. Wobec braku zarzutów naruszenia przepisów postępowania w podstawach skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy był związany miarodajnym ustaleniem faktycznym oraz kontestowaną oceną prawną, która usuwała się spod rozeznania kasacyjnego (art. 398³ § 3 k.p.c.). Wynikało z nich jednoznacznie, że sporne umowy „jedynie ogólnie określały cel w postaci montażu węzłów cieplnych i instalacji sanitarnych”, czynności określone w tych umowach „miały charakter powtarzalny i wymagający jedynie starannego działania”, „nie były zatem realizowane w ramach umowy rezultatu” i „nie można ich było zakwalifikować jako wykonanie zindywidualizowanych dzieł”, jednocześnie „praca wykonywana przez zainteresowanych nie wymagała wyjątkowych predyspozycji”. Zatem z ustaleń Sądu drugiej instancji wynikało, że przedmiotem świadczenia jest staranne wykonywanie opisanych w umowie czynności, a nie osiągnięcie konkretnego rezultatu.

Mając powyższe na uwadze rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy zagadnień dotyczących umów zmierzających do osiągnięcia określonego rezultatu nie miałyby żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Sformułowane w skardze

„zagadnienia prawne” wykraczają zaś poza podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.